

	23.Ağu	30.Ağu	Değişim		23.Ağu	30.Ağu	Değişim
BIST-100 Endeksi	97.149	96.718*	-% 0,4 ▼	EUR/USD	1,1144	1,0989	-% 1,4 ▼
2 Yıllık Gösterge Tahvil Faizi	%16,25	%16,49*	24 bp ▲	USD/TL	5,7589	5,8296	% 1,2 ▲
Türkiye 5 Yıllık CDS	418	427*	9 bp ▲	EUR/TL	6,4160	6,4000	-% 0,2 ▼
MSCI GOÜ Borsa Endeksi	974	984	% 1,1 ▲	Altın (USD/ons)	1.526	1.520	-% 0,4 ▼
ABD 10 Yıllık Tahvil Faizi	%1,53	%1,51	-2 bp ▼	Petrol (USD/varil)	59,0	61,1	% 3,6 ▲

bp: baz puan

*: 29 Ağustos verileridir.

Ticaret savaşları ve Brexit'e yönelik gelişmeler geçtiğimiz hafta piyasaların gündemindeydi. Haftaya ticaret savaşlarında artan kötümserlik sebebiyle sert satışlarla başlayan küresel piyasalar, ilerleyen günlerde ABD'li ve Çin'li yetkililerden gelen ılımlı açıklamalardan destek bularak toparlandı. İngiltere'de Parlatmentonun 14 Ekim'e kadar kapalı kalacak olması Brexit'in anlaşmasız gerçekleşeceğine dair endişeleri artırdı. Yurt içinde açıklanan verilere göre Türkiye ekonomisi 2019'un ikinci çeyreğinde %1,5 daralırken, dış ticaret açığı Temmuz'da yıllık bazda %46,9 azaldı. Bu hafta yurt içinde Salı günü açıklanacak olan enflasyon verileri izlenecek.

Küresel piyasalar...

Geçtiğimiz hafta küresel piyasalarda ticaret savaşına dair yeni açıklamalar takip edildi. Önceki hafta karşılıklı uygulamaya konan ek vergilerin ardından küresel piyasalar haftaya sert satışlarla başladı. İlerleyen günlerde ABD Başkanı Donald Trump yaptığı açıklamalarda Çin'le ticaret anlaşması olasılığına dikkat çekerek, Çin'in anlaşmaya varma konusunda samimi olduğuna inandığını ifade etti. Çin Ticaret Bakanlığı sözcüsü Gao Feng de ABD ile ticaret savaşı geriliminin tırmanmasına karşı olduklarını ve Çin'in ABD'nin önceki hafta açıkladığı ek tarifelerine karşı misilleme yapmayacağını belirtti. İki ülke yetkililerinin yaptığı ılımlı açıklamalar küresel piyasalarda kayıpların bir kısmının telafi edilmesinde etkili oldu. Öte yandan, ABD daha önce duyurduğu üzere ticaret savaşları kapsamında Çin'den ithal ettiği 110 milyar USD değerinde ürüne 1 Eylül'den itibaren ek gümrük vergisi uygulamaya başladı. Ayrıca, Arjantin'de hükümetin merkez bankasına döviz alımlarını sınırlama yetkisi vermesi gelişmekte olan ülke piyasalarına etkileri takip edilecek.

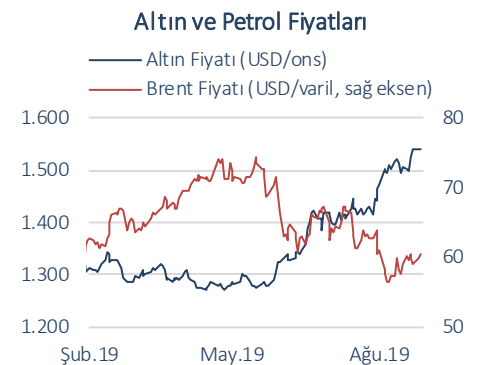
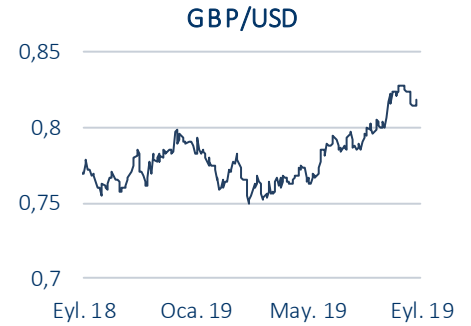
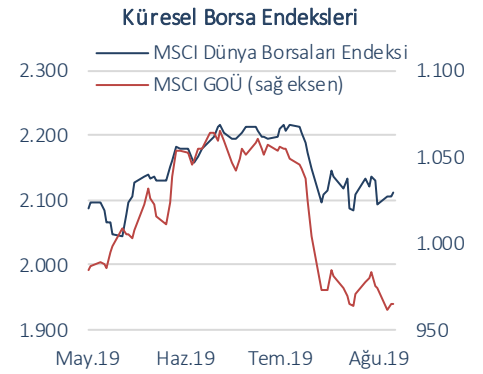
Euro Alanı ve Brexit...

Euro Alanı'nda geçtiğimiz hafta açıklanan Ağustos ayı yıllık enflasyon ve Temmuz ayı işsizlik verilerinde bir değişim gözlenmedi. Bölgede, Markit imalat PMI Ağustos'ta 47 olarak teyit edildi. Öte yandan Almanya'da perakende satışlarda Temmuz ayında aylık bazda yaşanan düşüş ise ekonomik aktivitenin yavaşladığına dair endişeleri artırdı.

Avrupa'da Brexit gündemde yer almaya devam ediyor. İngiltere'de Eylül ayında açılması planlanan Parlamento'nun 14 Ekim'e kadar kapalı kalmasının onaylanması Brexit'in anlaşmasız gerçekleşeceğine dair endişeleri artırdı. Bu karar, İngiltere Parlatmentosunun 31 Ekim'deki Brexit öncesinde AB'den olası bir anlaşmasız ayrılığı engellemek için yeterli zamanı olamayabileceği anlamına geliyor. Konuyla ilgili olarak Avrupa Birliği Komisyonu Sözcüsü Andreeva, İngiltere'nin anlaşmalı bir ayrılık için AB'ye en kısa sürede somut öneriyle gelmesi gerektiğini kaydetti. Gelişmelerin ardından sterlin, dolar ve euro karşısında hızlı değer kaybetti.

Petrol ve altın...

Geçtiğimiz hafta ABD'de ham petrol stoklarının beklentilerin üzerinde düşmesi ve ticaret savaşlarına yönelik iyimser beklentiler ile petrol fiyatları artış kaydetti. Bu çerçevede Brent türü petrolün varil fiyatı %3,6 artarak 61,1 USD düzeyinde gerçekleşti. Öte yandan, küresel ekonomideki belirsizliklerin etkisiyle son dönemde hızlı yükselen altın fiyatları geçtiğimiz hafta bir miktar geriledi.

Kaynak: Datastream

Türkiye ekonomisi yılın ikinci çeyreğinde %1,5 oranında daraldı.

Türkiye ekonomisi 2019 yılının ikinci çeyreğinde bir önceki yılın aynı dönemine göre %1,5 oranında daraldı. Mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış verilere göre ise ülke ekonomisi yılın ikinci çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre %1,2 oranında büyüdü. Bu dönemde özel ve kamu tüketim harcamalarının bir önceki çeyreğe kıyasla arttığı, ancak yatırım harcamalarındaki düşüşün sürdüğü görüldü. ([Ekonomik Büyüme Raporumuz](#)).

Dış ticaret açığı Temmuz'da %46,9 azaldı.

Ekonomik aktivitede yaşanan daralmanın etkisiyle dış ticaret açığı yılın ikinci yarısına düşüşle başladı. Temmuz ayında ihracat hacmi yıllık bazda %7,9 oranında genişleyerek 15,2 milyar USD düzeyine yükselirken, ithalat hacmi aynı dönemde %8,5 gerileyerek 18,4 milyar USD'ye indi. Böylece, dış ticaret açığı Temmuz'da geçtiğimiz yılın aynı ayına kıyasla %46,9 daraldı. İhracatın ithalatı karşılama oranı da geçtiğimiz yıla kıyasla 12,6 puan yükselerek %82,6 oldu ([Dış Ticaret Dengesi Raporumuz](#)).

Yurt içinde imalat PMI eşik düzeyin altındaki seyrini sürdürdü.

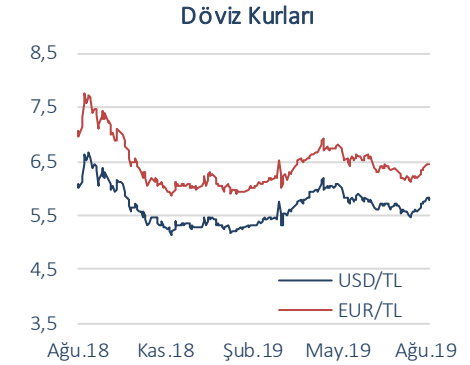
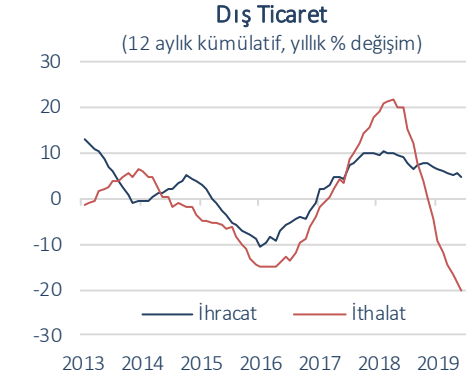
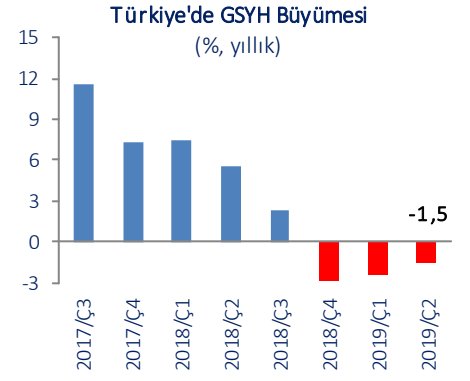
Yurt içinde imalat PMI Ağustos'ta 48 seviyesine çıkarak Temmuz 2018'den bu yana en yüksek düzeyde kaydedildi. Ağustos ayında yeni siparişlerdeki ivme kaybının son 17 ayın en ılımlı düzeyinde kaydedilmesi önümüzdeki döneme ilişkin iyimser beklentilere neden olmakla birlikte, endeksin 50 eşik değerinin altındaki seyri ekonomideki zayıf görünümün sürdüğüne işaret etti.

Yurt içi piyasalar...

Geçtiğimiz hafta yurt içi piyasalara olumsuz bir görünüm hakim oldu. Hafta boyu genel olarak yukarı yönlü bir seyir izleyen USD/TL, haftayı %1,2 artışla 5,8296 seviyesinden tamamladı. BIST-100 endeksi hafif ekside seyrederken, 2 yıl vadeli gösterge tahvilin faizi de 24 baz puan artışla %16,49 düzeyinde gerçekleşti.

Bu haftanın gündemi...

Yoğun bir veri gündeminin izleneceği haftada küresel piyasalar ABD'de Ağustos ayı istihdam verilerine odaklanacak. Yurt içinde ise Salı günü açıklanacak olan enflasyon verileri takip edilecek.

Veri Gündemi

Tarih	Veri	Dönemi	Piyasa Beklentisi	Önceki
2 Eylül	TR GSYH, yıllık değişim	2Ç	-%1,5 (G)	-%2,6
	TR İmalat PMI	Ağustos	48 (G)	46,7
3 Eylül	Euro Alanı Markit İmalat PMI	Ağustos	47(G)	47
	TR TÜFE, aylık	Ağustos	-	%1,36
	TR Yİ - ÜFE, aylık	Ağustos	-	-%0,99
4 Eylül	ABD ISM İmalat PMI	Ağustos	51,4	51,2
	ABD Ticaret Dengesi	Temmuz	-55,4 milyar USD	-55,2 milyar USD
	TR Dış Ticaret, öncü	Ağustos	-	3,2 Milyar USD
5 Eylül	Euro Alanı Perakende Satışlar, yıllık	Temmuz	%1,3	%2,6
	ABD ISM Hizmetler Endeksi	Ağustos	54,1	53,7
	ABD Fabrika Siparişleri, aylık	Temmuz	-	%0,6
6 Eylül	ABD Tarım Dışı İstihdam Artışı	Ağustos	155 bin	164 bin
	Euro Alanı GSYH, yıllık değişim	2Ç	%1,2	%1,1
	Almanya Sanayi Üretimi, aylık	Temmuz	-%0,4	-%1,5

(G) : Gerçekleşme

Kaynak: Datastream, TÜİK

Sektörlerdeki Gelişmeler

Ekonomik güven endeksi Ağustos'ta yükseldi.

Yurt içinde ekonomik güven endeksi Ağustos ayında aylık bazda %7,9 oranında artarak 87,1 oldu. Böylelikle endeks Ağustos 2018'den bu yana en yüksek seviyesinde gerçekleşti. Bu dönemde alt endekslerin tümünde artış gözlenirken, hizmet ve inşaat sektörlerinde yaşanan hızlı artışlar dikkat çekti.

Temmuz ayı turizm istatistikleri yayımlandı.

Turizm Bakanlığı'nın açıkladığı verilere göre, Temmuz ayında Türkiye'ye gelen yabancı ziyaretçi sayısı %16,7 artış kaydederek 6,6 milyon kişi oldu. Ocak-Temmuz döneminde ise ziyaretçi sayısı %14,1 artışla 24,7 milyon kişi oldu. Temmuz ayında Türkiye'ye en çok ziyaretçi gönderen ülke 1 milyon kişi ve %15,8 pay ile Rusya olurken, Almanya %13,1 pay ile ikinci, İngiltere %6,4 pay ile üçüncü sırada yer aldı.

Türkiye Otelciler Birliği (TUROB) tarafından yayımlanan verilere göre otel doluluk oranları Temmuz'da geçen yılın aynı ayına kıyasla %2,1 artarak %76,1 seviyesinde gerçekleşti. İlk 7 aylık dönemde de doluluk oranları %1,2 artarak %65,6 oldu. Temmuz ayında ortalama günlük satılan oda bedelinin yıllık bazda %14 artışla 100,3 euro seviyesine ulaşması **turizm gelirleri** açısından olumlu bir gelişme olarak not edildi. [i](#)

[i](#) Neden Önemli ?

Turizm Gelirleri

Enerjide dışa bağımlı bir ülke olan Türkiye yapısal olarak dış açık vermekte olup yüksek tutarlarda döviz gereksinimi bulunmaktadır. Vadesi gelen yabancı para borç stoku da dikkate alındığında bu gereksinim daha da artmaktadır. Bu nedenle turizm Türkiye'nin döviz açığını finanse etmekte önemli bir role sahiptir. 2018 yılında turizm gelirlerindeki toparlanmanın yanı sıra ekonomik aktivitede gözlenen ivme kaybının etkisiyle dış ticaret açığının hızla daralması, turizm gelirlerinin dış ticaret açığını karşılama oranının %53,6'ya ulaşmasını sağlamıştır. Dış ticaret açığının daralmaya devam ediyor olmasının yanı sıra turizm sektöründeki canlı seyir söz konusu oranın 2019 yılında daha yüksek seviyelerde gerçekleşeceğine işaret etmektedir. 2018 yılında en çok ziyaret edilen 6. ülke olan Türkiye, gelirler bakımından ise 14. sırada yer almıştır. Bu bağlamda son dönemde ortalama günlük satılan oda bedelinde yaşanan artışlar turizm gelirleri açısından olumlu bir gelişme olarak not edilmektedir.

Yıl	Turizm Gelirleri / Dış Ticaret Açığı (%)
2015	49,6
2016	39,5
2017	34,2
2018	53,6

İktisadi Araştırmalar Bölümü

İzlem Erdem
Bařekonomist
izlem.erdem@isbank.com.tr

Dilek Sarsın Kaya
Müdür Yardımcısı
dilek.kaya@isbank.com.tr

Alper Gürler
Birim Müdürü
alper.gurler@isbank.com.tr

Batuhan Atman
Uzman Yardımcısı
batuhan.atman@isbank.com.tr

Bütün yayınlarımıza <https://ekonomi.isbank.com.tr> adresinden erişebilirsiniz.

YASAL UYARI

Bu rapor Bankamız uzmanları tarafından güvenilir olduğuna inanılan kamuya açık kaynaklardan elde edilen bilgiler kullanılmak suretiyle, sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır ve hiçbir şekilde finansal enstrümanların alım veya satımı konusunda tavsiye veya finansal danışmanlık hizmeti sağlanması olarak yorumlanmamalıdır. Bu raporda yer verilen görüş ve değerlendirmeler, hiçbir şekilde Türkiye İş Bankası A.Ş.'nin kurumsal yaklaşımını yansıtmamakta olup, raporu kaleme alan uzmanların kişisel görüş ve değerlendirmeleridir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgi, görüş ve değerlendirmelerin doğru, değişmez ve eksiksiz olması konusunda herhangi bir şekilde garanti vermemektedir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgilerde herhangi bir bildirimde bulunmaksızın değişiklik yapma hakkına sahiptir. Bu rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan Türkiye İş Bankası A.Ş. hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir.

İşbu rapor üzerinde Bankamızın telif hakkı olup, Bankamızın yazılı izni alınmaksızın herhangi bir kişi tarafından, herhangi bir amaçla, kısmen veya tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz veya yayımlanamaz. Tüm haklarımız saklıdır.